

ПОЛІПШЕННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОГО СТАНУ ОРГАНІЗАЦІЇ І ПІДПРИЄМСТВ ШЛЯХОМ ПРОВЕДЕННЯ ЯКІСНОГО МОНІТОРИНГУ ДІЯЛЬНОСТІ В РЕГІОНІ

Проведена розробка ефективної і практичної інформаційної аналітичної системи для вітчизняної промисловості та виробництва. Проведено теоретичні та практичні пошуки вирішення поставленого завдання в умовах сучасної економіки та з урахуванням специфіки діяльності організацій. Аргументована необхідність створення та організації відкритої модульної системи моніторингу по регіонах, яка враховувала б специфіку та особливості діяльності підприємств та організацій.

Вступ. У сучасній сфері економіки та промисловості моніторинг вважається однією з найефективніших методів аналізу адекватної оцінки стану організації. Необхідність розробки сучасної системи моніторингу полягає в статичності попередніх методик, що не забезпечує користувачів оперативною інформацією в належному обсязі.

Сучасні методичні інструментарії дозволяють проводити повноцінну діагностику фінансово-економічного стану підприємств і формувати інтегровану інформаційно-аналітичну систему моніторингу. Мета впровадження даної системи - підвищення якості управління промисловими підприємствами та стійкості розвитку сектора промисловості. Моніторинг часто використовується в антикризовому управлінні та при складанні планів з фінансового менеджменту. Ефективна моніторингова система дозволяє підприємству підготуватися до змін і вжити своєчасно ефективні заходи щодо зниження негативних наслідків даних змін [1]. Моніторинг, як частина системи з прогнозування реального стану об'єкта в майбутньому, дозволяє підвищувати ефективність управління об'єктом і стимулювати його розвиток. Види моніторингу, його завдання, форми проведення та об'єкти, для яких можна використовувати моніторинг чітко демонструють необхідність побудови єдиної, динамічної і ефективної системи по систематичному аналізу стану організацій та їх діяльності в якості цілісної системи, а не окремих показників фінансових та економічних видів діяльності. Проведена робота по складанню чіткого системного підходу щодо вирішення проблеми моніторингу фінансово-економічного стану організацій.

Завдання, які вирішує фінансово-економічний моніторинг:

1. Визначення основних фінансових характеристик організацій за певний період.
2. Визначення основних тенденцій фінансових характеристик організацій за певний період.
3. Аналіз отриманих результатів.
4. Прогнозування розвитку ситуації.
5. Виклад пропозицій і рекомендацій, їх аргументоване обґрунтування.

Внутрішній і зовнішній моніторинг мають певні відмінності, проте мета у них одна - забезпечення фахівців оперативною інформацією для своєчасного прийняття дієвих заходів щодо підвищення ефективності роботи організації [2].

Відповідно, мета кожного підприємства - це досягнення і збереження ефективного рівня діяльності, що забезпечує не тільки його платоспроможність, але і незалежність від зовнішніх джерел фінансування.

Як для зовнішнього моніторингу, так і для внутрішнього, існує велика кількість показників, які дозволяють максимально точно оцінити фінансово-економічний стан організації. Однак, доцільним буде обрати ті показники, які з різних сторін охарактеризує фінансово-економічний стан організації.

Моніторинг організацій необхідний, оскільки організації та підприємства, задіяні у виробництві - є основою економіки регіону та держави в цілому. Регіональна економіка ґрунтується на виробничій і невиробничій сфері. Отже, розуміння, в якому стані знаходиться організація, дозволить формувати об'єктивну оцінку фінансово-економічного стану організації та з'ясувати доцільність реорганізаційних або ліквідаційних процедур з організації. Саме це і дозволяє визначити моніторинг організацій.

Моніторинг організацій має представляти собою єдину систему зі збору, аналізу та прогнозування ситуації по організаціям в регіоні. Моніторинг забезпечує органи управління промисловості інформацією, яка дозволяє приймати управлінські рішення.

Система моніторингу по регіонах, поєднана в комплекс, дозволить більш оперативно і повно проводити одержання, оброблення, і використання отриманих даних. І з меншими витратами по ресурсам.

Практичність і доцільність моніторингових програм. Моніторинг зручний тим, що у нього є єдині процедури, які можна застосовувати в умовах різних регіонів, з однаковими поставленими завданнями і цілями - це дозволяє створити і організувати єдину моніторингову систему із законодавчо закріпленими повноваженнями. [3-5]

Якщо в якості бази єдиного моніторингового центру використовувати існуючий територіальний орган статистики державної служби, то всі необхідні показники і дані будуть отримані з вступників в установленому порядку статистичних даних від організацій - отже, підвищиться оперативність обробки даних і мінімізуються витрати на проведення моніторингу.

Всі дані та результати за отриманою інформацією можна буде викладати на сторінках сайту моніторингового центру. Це підвищить рівень якості співпраці між регіональними службами та центральними органами, і забезпечить відкритість діяльності промислових підприємств.

Інформацією про фінансово-економічний стан організацій користуються самі різні категорії користувачів - від власників і керівників до представників державних служб контролю діяльності організацій та управління. На сьогоднішній день слід відзначити деякий дефіцит аналітичної інформації з фінансово-економічному стану промислових та інших організацій[3,4,6] . За статистичною інформацією, можна зробити лише загальний огляд чи аналіз макроекономічної ситуації в регіоні, без відображення специфіки результатів з розвитку кожної організації окремо. І в той самий час використання західних технологій і методик на вітчизняні організації неможливо, зважаючи на різницю організації діяльності та інших процесів.

Отже, необхідне формування в регіоні і в державі єдиної багатоцільової і динамічної системи моніторингу, яка включатиме в себе спостереження, аналізи, оцінки та прогнози щодо стану господарюючих суб'єктів. Відкритість і доступність інформації дозволить організаціям і відповідальним особам застосовувати нові методи з управління організаціям - це підвищить рівень ефективності та продуктивності організацій.

Основні функції моніторингу - контроль, аналіз і оцінка, прогнозування подальших подій і ситуації.

В англійській сфері варіація даного процесу - оцінка фінансової стійкості організації - називається бенчмаркінгом. Його можна застосовувати в різних сферах діяльності, шляхом порівняння підсумків роботи між різними компаніями з аналогічною діяльністю. Складність його використання на вітчизняних підприємствах - закритість організацій, побоювання атак на власність в різній формі.

Застосування бенчмаркінгу дозволяє порівняти діяльність організацій в одній сфері і визначити сильні і слабкі сторони в поточних процесах на підставі виділення причин невідповідностей в окремо взятих областях.

Застосування передового досвіду дозволяє покращувати певні процеси в організації та підвищити продуктивність, визначити найбільш оптимальну стратегію діяльності організації. Бенчмаркінг містить ряд послідовних етапів, суворе дотримання яких дозволяє успішно його застосовувати в роботі організації[5-7].

Переваги систематичного моніторингу фінансово-економічного стану організацій по регіонах, об'єднані в одну систему:

1. Спостереження за організаціями за галузями і за підгалузями;
2. Оперативність в отриманні даних, і отже, швидке і ефективне вирішення поставлених задач;
3. Створення та організація повноцінного регіонального банку даних для широкого кола користувачів;

Крім того, що завдяки єдиній моніторингової системі підвищиться якість аналізу і прогнозу за станом підприємств в регіоні, будуть виявлені причини негативних явищ в галузях промисловості, що дозволить проводити більш ефективні заходи щодо їх усунення. Також аналітична база буде служити основою для здійснення всіх необхідних і обґрунтованих рішень щодо реалізації цільових програм і підвищенню їх ефективності.

Моніторинг в своїй правильній організації є безперервним діагностичним процесом контролю та аналізу змін, що відбуваються в діяльності організацій, мета якого - прийняття управлінських рішень та його якісного безкризового функціонування.

У сучасних організацій у сфері промисловості та виробництва однією з причин низької ефективності діяльності є високий рівень зносу основних фондів. Оновлення відбувається повільно і його ефективності недостатньо для стабільного розвитку промисловості в регіоні в цілому. Під оновленням фонду слід розуміти інвестиційну діяльність, реконструкторську і переозброєння. Ті організації, які приділяють увагу цій проблемі, в динаміці виробництва демонструють позитивні результати - йде зростання продуктивності організації, інвестиційної привабливості і зниження участі кредитних і позикових коштів фінансових установ.

Характерні ознаки нестійкого фінансово-економічного становища організацій - це низькі показники рентабельності та ліквідності, високий рівень залежності від кредиторів. Цьому сприяють низький купівельний рівень, брак власних оборотних коштів у організації, кредиторська заборгованість, низький рівень попиту на вироблену продукцію.

Однак, оскільки за загальними визначеннями нестійкості стан організацій визначити неможливо, потрібне застосування ефективної цілісної методики з аналізу фінансово-економічного стану організацій. Деякі методики можуть використовувати від 26 фінансових коефіцієнтів, що дає не просто нормативні значення показників, а цілісну картину стану та діяльності організації. Однак і такі докладні методики мають певні недоліки - велика кількість коефіцієнтів, які потрібно розрахувати, прихильність до певного показника / даними або теоретичні допущення, які на практиці не підтверджуються.

Подібні методики і проведені по них моніторинги часто опиняються дорогими і малорезультативними заходами[8]. Знову ж через обмеженість їх застосування та недостатності охоплення поля діяльності.

Діючі методики, застосовувані для діагностики фінансового стану організацій не дозволяють повною мірою використовувати їх у формуванні сучасної системи моніторингу - зважаючи на обмеженість деяких їхніх показників і сфери використання. Іноземні методики не застосовні до вітчизняних організаціям зважаючи на різні створення, організації та ведення діяльності. Рішення поставленого завдання запропоновано у вигляді розробки і впровадження інтегральних моделей для кожної галузі промисловості та виробництва.

Якісний моніторинг являє собою систему, коли йде зіставлення економічної, інвестиційної та фінансової діяльності організації, з урахуванням її сфери діяльності. Можна проводити аналіз щомісячний, щоквартальний - по фінансовій діяльності, станом економічної кон'юнктури, інвестиційної діяльності - та іншим параметрам, які забезпечать повноцінну комплексну оцінку параметрів організації, починаючи з динаміки основних складових капіталу і закінчуючи ефективністю управління капіталом, яка визначається щодо змін, які відбулися з показниками ліквідності і рентабельності.

Така система дозволяє отримувати кон'юнктурний і інвестиційний результати і аналітичні матеріали з економічних процесам в регіоні в галузевому розрізі.

Недоліки сучасних методик для діагностики. В цілому, сучасні методики шляхом використання фіксованого набору значущих чинників не здатні повністю і адекватно висловити особливості господарської діяльності організацій, оскільки одні й ті ж коефіцієнти в різних галузях набувають різну значимість. Також найчастіше використовуються нормативи із зарубіжних галузей, що малосумісні з вітчизняною діяльністю. Для складання методик слід брати нормативи, які будуть максимально враховувати вітчизняні умови господарювання і відображати галузеву специфіку організацій[9-10].

Також методики не можуть надати можливість скласти прогноз фінансового стану організації.

Також не враховуються галузева і регіональна специфіка організацій.

На думку фахівців, сучасна і ефективна методика для проведення моніторингу повинна відповідати наступним вимогам:

- Отримання узагальнюючої характеристики організації з фінансово-економічному стану;
- В якості бази - фактори, які безпосередньо впливають на фінансово-економічний стан організацій;
- Прийняття до уваги специфіки організацій по галузях і регіонах знаходження;
- Наявність можливості відслідковувати динаміку стану організацій;
- Можливість зіставити вихідних даних з результуючими показниками;
- Підсумковий оціночний показник;
- Однозначність інтерпретації вихідних даних;
- Складання прогнозів по фінансово-економічному стану організацій при необхідності;
- Відкритість і доступність отриманих висновків і результатів.

Системний аналіз в моніторингової системі. Комплексний аналіз з урахуванням платіжної стійкості, капітальної стійкості та ділової стійкості дозволяють отримати якісні показники фінансової стійкості в якості економічної категорії.

Системний підхід дозволяє отримувати при проведенні аналізу поглиблену оцінку умов формування для окремих фінансових показників - так забезпечується точність оцінки стійкості стану організації.

Для складання ефективної методики моніторингового аналізу слід визначити необхідну інформацію для діагностики організації та чинники, які мають істотний вплив на фінансово-економічний стан організацій[11]. Також слід визначити перелік показників, які найбільш точно зможуть охарактеризувати стан підприємства і тоді будувати інтегральну аналітичну систему з вихідними показниками, яка буде одним узагальнюючим показником характеризувати рівень фінансово-економічного стану організації.

В ефективну методику з моніторингу діяльності організацій в якості інформативних показників варто включати наступні сім коефіцієнтів, які

максимально різнобічно і повноцінно охарактеризує всі аспекти фінансової стійкості організації: платіжна, капітальна, ділова, поточні оперативні характеристики без дублювання інформації.

Це такі показники:

- Поточна ліквідність;
- Частка простроченої кредиторської заборгованості;
- Автономія;
- Покриття необоротних активів власним капіталом;
- Оборотність оборотних активів;
- Зростання виручки;
- Рентабельність продажів.

Варто відзначити, що деякі коефіцієнти визначаються кожною організацією в залежності від власної структури майна та інших показників по фінансовій стійкості організацій[12].

Показник фінансово-економічного стану організації як рейтингу дозволяє скласти список підприємств в галузі та визначити місце організації в регіоні.

З вищевикладеного можна зробити висновок, що грамотно побудована і організована моніторингова мережа в сучасних умовах діяльності організацій по регіонах дозволить проводити якісну і своєчасну роботу з визначення проблемних зон і причин їх виникнення. Що в свою чергу дозволить оперативно реагувати на зміни і приймати грамотні управлінські рішення, підвищуючи фінансово-економічне стану досліджуваного господарюючого об'єкта.

Список використаних джерел

1. Айвазян, С.А. Прикладная статистика в задачах и упражнениях /С.А. Айвазян, В.С. Мхитарян. -М.: Финансы и статистика, 1990.-246 с.
2. Айвазян, С.А. Прикладная статистика: Классификация и снижение размерности / С.А. Айвазян, В.М. Бухштабер, И.С. Енюков. - М.: Финансы и статистика, 1989. - 352 с.
3. Аналитические решения для, развития бизнеса. Audit Expert - программа анализа финансового состояния предприятия [Электронный ресурс] / Режим доступа: <http://www.expert-svstems.com/rus/service/financial/ae/index.htm>
4. Антикризисное- управление: Учебник / Е.П. Жарковская; Б.Е. Бродский. - М.: Омега — Л; 2005 - 357 с.
5. Антикризисное управление: Учебник,/ Э. Коротков [и др.]; под ред. Э. Короткова. - М.: ИНФРА-М, 2000. — 432 с.
6. Антикризисное управление предприятиями,: Учебное пособие / Под ред. А.Н. Ряховской . - 2-е изд., доп.- IVL: ИПКгосслужбы, 2000.-252с.
7. Бендиков, М.А. Финансово-экономическая устойчивость предприятия и методы ее регулирования / М.А. Бендиков, И.В. Сахарова, Е.Ю. Хрусталева // Экономический анализ: теория и практика. - 2006. - № 14. - С. 12-17.

8. Бернстайн, Л.А. Анализ финансовой отчетности: теория, практика и интерпретация : Пер.с англ. / Л.А. Бернстайн. - М.: Финансы и статисти-стика, 1996,- 624с.
9. Бланк, И.А. Основы финансового менеджмента Т.1 / И.А. Бланк.- К.: Ника-Центр, 1999. - 592 с.
10. Бланк, И.А. Основы финансового менеджмента. Т.2 / И.А. Бланк. — К.: Ника-Центр, 1999. - 512 с.
11. Бланк, И.А. Управление финансовой стабилизацией предприятия / И.А. Бланк. — К.: Ника-Центр, Эльга, 2003. - 496 с.
12. Бланк, И.А. Финансовый менеджмент: Учебный курс / И.А. Бланк. — К.: Ника-Центр, 1999. - 528 с.

Голь И.В. Улучшение финансового состояния организаций и предприятий путем проведения качественного мониторинга деятельности в регионе. Проведена разработка эффективной и практической информационной аналитической системы для отечественной промышленности и производства. Проведены теоретические и практические поиски решения поставленной задачи в условиях современной экономики и с учетом специфики деятельности организаций. Аргументирована необходимость создания и организации открытой модульной системы мониторинга по регионам, которая учитывала бы специфику и особенности деятельности предприятий и организаций.

Gol I.V. Improving the financial and economic situation of organizations and businesses through quality monitoring activities in the region. Conducted to develop an effective and practical information analysis system for domestic industry and production. Theoretical and practical search for the task in today's economy and with the specific activities of organizations. The necessity of creating an open and modular monitoring system in the region, which would take into account the specifics and features of enterprises and organizations.